

Aan: de (demissionaire) ministers van IenW en LNV

Excellenties,

Sinds 2018 werken we met Rijkswaterstaat Midden-Nederland en vijf regionale partners intensief samen aan de planvoorbereiding van het project Oostvaardersoever. Voor u ligt de ontwerp-Voorkeursbeslissing Oostvaardersoever die door de deelnemende partijen gedragen is, uit te breiden is naar het toekomstperspectief en rekening houdt met andere ontwikkelingen. Het is een belangrijke stap om van het gebied een robuust, gezond en veilig merengebied te maken, waarbij zowel de natuur als de belevingswaarden versterkt worden. Oostvaardersoever draagt bij aan de ambitie van de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en het Toekomstbestendig Ecologisch Systeem Markermeer-IJmeer (TBES). Wij hopen dat u minstens zo enthousiast bent en positief zal besluiten over de ontwerp-Voorkeursbeslissing. In deze nota staat waarom dit besluit voor ons van belang is.

Inleiding

De enveloppe 'Natuur en Waterkwaliteit', onderdeel van het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst', heeft vanaf 2018 het onderzoek naar de nut- en noodzaak van Oostvaardersoever financieel mogelijk gemaakt. In februari 2019 hebben de deelnemende partijen een samenwerkingsovereenkomst ondertekend waarin is aangegeven om gezamenlijk een MIRT-verkenning te doorlopen met inzet van capaciteit en middelen.

De in juli 2019 door u gepresenteerde PAGW geeft aan dat u samen met de regio wil werken aan gezonde en robuuste Nederlandse wateren. In november 2019 heeft u de Kamer geïnformeerd over de selectie van een aantal projecten die in aanmerking komen voor financiering vanuit de tweede tranche PAGW (IENW/BSK-2019/227309). Voor het project Oostvaardersoever is door u €45 miljoen gereserveerd en heeft u de Startbeslissing (Mirt-1) genomen.

Vanuit het besef dat ecologisch gezonde en robuuste wateren belangrijk zijn voor de biodiversiteit, bescherming tegen klimaatverandering en kwaliteit van onze leefomgeving, is in 2020 gestart met de MIRT-verkenning Oostvaardersoever.

Gedragen Voorkeursalternatief Oostvaardersoever

Voor u ligt het Voorkeursalternatief (VKA) Oostvaardersoever dat een opbrengst is van een succesvolle samenwerking tussen zeven regionale partijen. Naast een inhoudelijk resultaat van de MIRT-verkenning, geeft het ook inzicht in het koppelen van het project aan bredere opgaven in dit deel van de Noordelijke Randstad.

Het projectgebied Oostvaardersoever is gelegen in de bestaande natura 2000 gebieden Markermeer, Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen die samen het National Park Nieuw Land vormen. Om het VKA te kunnen samenstellen is er eerst een toekomstperspectief met een concreet eindbeeld (VKE) geschetst. Hierbij zijn de hoofddoelstellingen vertaald naar een opgave die we voor 2050 gerealiseerd willen hebben.

De twee hoofddoelstellingen luiden:

- Het Markermeer, de Oostvaardersplassen en de Lepelaarplassen onderling verbinden tot een ecosysteem dat toekomstbestendig is: vitaal, gevarieerd en robuust genoeg om ontwikkelingen zoals klimaatverandering, verstedelijking, infrastructurele investeringen, economische groei en toenemende recreatie op te vangen;
- De maatregelen zodanig vorm te geven dat ze elkaar versterken en dit tot een aansprekend resultaat leidt: met innovatieve waterbouw wordt een aantrekkelijker, beleefbaarder en veilig merengebied gerealiseerd.

Het VKE betreft de maatregelen die nodig zijn voor de realisatie van deze doelstellingen. Op basis van het beschikbare budget in de tweede tranche PAGW en cofinanciering vanuit de regio is een aantal maatregelen geselecteerd uit het VKE die zijn opgenomen in het VKA. Het VKA zet de eerste stappen naar een gevarieerd landschap met een gezonde, beleefbare natuur. Ook zullen de maatregelen bijdragen aan de ambities en opgaven van Nationaal Park Nieuw Land, zoals vastgelegd in de ontwikkelingsvisie, te weten natuur versterken en verbinden en de belevingswaarde van de natuur vergroten.

We willen u meegeven dat het VKE integraal beoordeeld is in de MER 1^e fase en wat ons betreft meer is dan alleen een Toekomst Perspectief. Het is een eindbeeld dat nodig is om de doelen te bereiken en waar, met het VKA als basis, in stappen naar toe wordt gewerkt. Ons voorstel is om zowel het VKE als het VKA integraal mee te nemen in de MIRT-planuitwerking, om gemakkelijk in te kunnen spelen op kansen en eventuele extra financiële middelen in de toekomst.

Koppelen aan PAGW-inzet

In uw brief IENW/BSK-2019/227309 geeft u aan dat ten behoeve van de Voorkeursbeslissing zicht nodig is op 100 % financiering (inclusief cofinanciering) en meekoppelkansen.

De regionale partijen dragen bij in de financiering en in de vorm van projecten, draagvlak, personele inzet en economische en maatschappelijke meerwaarde. De volgende financiering uit de regio is gereserveerd:

- Provincie Flevoland € 4 miljoen
- Gemeente Almere (met Rijk, provincie Flevoland in Fonds Verstedelijking Almere, locatie Westvaarders) € 2 miljoen
- Gemeente Lelystad (locatie Kop Knardijk) € 0,5 miljoen
- Het Flevo-landschap € 0,1 miljoen
- Staatsbosbeheer investeert vooruitlopend op de realisatie, samen met de provincie en de gemeente Almere en Lelystad, in de Oostvaardersplassen voor vele miljoenen. In het kader van het beleidskader beheer Oostvaardersplassen, het Natura 2000 beheerplan en het Nationaal Park Nieuwland worden diverse ecologische en recreatieve investeringen gedaan in zowel het kerngebied als in de randzone (moerasreset, waterhuishouding en vismigratie).

Naast uw reservering van 45 miljoen uit PAGW is hiermee zicht op in totaal € 51,6 miljoen voor de realisatie van het VKA.

Met vriendelijke groet,
Mede namens,

Waterschap Zuiderzeeland
gemeente Lelystad
gemeente Almere
Staatsbosbeheer
Het Flevo-landschap

Provincie Flevoland

Ir. M.A. Rijsberman
Gedeputeerde

Project Oostvaardersoever is een samenwerking tussen

Bijlage: Meekoppelingen Oostvaardersoever

Oostvaardersoever staat niet op zich zelf. We kijken naar hoe we verscheidene ontwikkelingen in het gebied in samenhang een stap verder kunnen brengen. Door opgaven te koppelen kan maatschappelijke meerwaarde worden gerealiseerd. Concreet gaat het hier om koppeling met Almere 2.0, Kustvisie Lelystad- Lelystad Next Level, Nationaal Park Nieuw Land, maar ook in een meerwaarde voor KRW en Natura 2000 doelstellingen.

Almere 2.0

Het Rijk, de gemeente Almere en provincie Flevoland werken, op basis van de uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0, samen om met een groei van Almere de internationale concurrentiepositie te versterken. De partijen zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk om de integrale ontwikkeling van Almere te realiseren. Hiervoor is het Fonds Verstedelijking Almere opgericht waarin jaarlijks 15-20 miljoen euro wordt gestort en waarmee geïnvesteerd wordt in (boven)regionale voorzieningen om Almere verder te ontwikkelen tot een stad waar het prettig wonen, werken en recreëren is.

Als onderdeel van het Meerjarenprogramma van dit Fonds loopt het project Almeersepoort. Dit project gaat over de ontwikkeling van het ontvangstgebied van het Nationaal Park Nieuw Land aan de kant van Almere. Dit project heeft inhoudelijke en fysieke raakvlakken met het project Oostvaardersoever. Gemeente Almere, het rijk en provincie Flevoland hebben in de tweede tranche van het Fonds Verstedelijking Almere een budget van 2 miljoen euro gereserveerd voor Oostvaardersoever, specifiek voor de koppeling van deelgebied Oostvaardersplassen Almere met Oostvaardersoever, ter plaatse van de locatie Westvaarders.

Ook loopt er momenteel het MIRT-onderzoek naar Amsterdam Bay Area. Het MIRT-onderzoek naar de Amsterdam Bay Area biedt belangrijke informatie over o.a. de verstedelijkingsstrategie voor de Middellange termijn van de regio, waaronder Almere (en mogelijke versnelling hiervan), met daarbij de verkenning naar de mogelijke aanleg van een IJmeerverbinding. In de keuzes van het VKE en VKA is waar mogelijk rekening gehouden met dit traject, waarbij mogelijk op middellange termijn Oostvaardersoever kan dienen als locatie voor natuurcompensatie.

Lelystad Next Level

Rijk, provincie en gemeente hebben gezamenlijk een plan ontwikkeld om ervoor te zorgen dat Lelystad zich kan ontwikkelen tot een aantrekkelijke, economisch dynamische en duurzame stad die financieel gezond en zelfstandig is: Lelystad Next Level. Zo is recent een integrale visie op de kust van Lelystad gepresenteerd met daarin bouwstenen om bij te dragen aan de ecologische doelstellingen voor het Markermeer. Gemeente Lelystad heeft recent besloten om 0,5 miljoen euro bij te dragen aan Oostvaardersoever, vanuit het perspectief om de recreatieve ontwikkelingskansen te benutten conform de Kustvisie Lelystad 2030 en Poort Oostvaardersplassen Lelystad van Nationaal Park Nieuw Land. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het zijn van hoofdstad van de nieuwe natuur. De aandacht gaat hierbij met name uit naar het versterken van het bestaande recreatieve netwerk met nieuwe bestemmingen en belevingsvolle verbindingen.

KRW en Natura 2000 doelstellingen

Met Waterschap Zuiderzeeland is onderzocht of er een koppeling te maken is tussen de KRW-opgaven van het waterschap met betrekking tot vismigratie bij De Blocq van Kuffeler in Almere en het project Oostvaardersoever. Het VKA betreft onder andere een zoekgebied Westvaarders-Oostvaardersdiep, waarbinnen bekeken wordt of en in welke mate de KRW-maatregel voor vismigratie geoptimaliseerd kan worden. Deze optimalisatie dient een verdere bijdrage te leveren aan de KRW-opgave en aan de doelstellingen van Oostvaardersoever.

Staatsbosbeheer en Het Flevo-landschap zien als beheerders van respectievelijk de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen het project Oostvaardersoever als een grote kans om hun natuurgebieden met ieder zijn unieke eigenschappen in samenhang met de omgeving te ontwikkelen. Staatsbosbeheer ontwikkelt de Oostvaardersplassen verder naar een dynamisch en verrassend landschap en doet dit aan de hand van hun kernwaarden 'beschermen, beleven en benutten'. Staatsbosbeheer investeert nu al samen met de provincie en de gemeente Almere en Lelystad in de Oostvaardersplassen. In het kader van het beleidskader beheer Oostvaardersplassen, Natura 2000 beheerplan en het Nationaal Park Nieuwland worden diverse ecologische en recreatieve investeringen gedaan in zowel het kerngebied als in de randzone. Zo ontwikkelt de Oostvaardersplassen zich naar een beleefbaar en robuust natuurgebied.

Het Flevo-landschap heeft specifiek voor de ontwikkeling Oostvaardersoevers €100.000,- gereserveerd. Daarnaast heeft Het Flevo-landschap een subsidiebeschikking (POP3) ontvangen voor het realiseren van vogeleilanden in de grote Lepelaarplas (één van de gewenste maatregelen binnen Oostvaardersoevers).